

ACTA DEL CONSELL ASSESSOR DEL MUSEU DE TORTOSA. NÚM. 1/2024

A Tortosa, sent les 19 h del dia 23 d'octubre de 2024, prèvia convocatòria efectuada a l'efecte, es reuneixen, en sessió ordinària, els membres del Consell Assessor del Museu de Tortosa.

La reunió té lloc al Museu de Tortosa i hi assisteixen els membres següents:

Presideix	Jordi Jordan Farnós, alcalde Mar Lleixà Fortuño, regidora de Cultura
	Carme Clemente Martinez
	Albert Curto Homedes
	Rosa Curto Miravalls
	Pilar Lanau Franch
	Antoni López Dauí
	Carme Maigí Canalda
	Joan Martínez Tomás
	Jordi Mulet Baubí
	Joan Hilari Muñoz Sebastià
	Anna Sospedra Rodríguez (connexió en remot)

Assisteix també la Sra. Eva Castellanos Maduell, directora en funcions del Museu, que actua a la vegada com a secretària del Consell.

Excusa la seva assistència la Sra. Núria Gil Duran.

El Sr. Jordi Jordan obre la sessió i agraeix l'assistència dels membres presents. Aprofita l'avinentesa per agrair la tasca desenvolupada pels anteriors membres d'aquest òrgan participatiu des de la seva creació. Seguidament es passa a tractar els diferents punts inclosos a l'ordre del dia:

Primer_Presentació dels membres del Consell Assessor

El Sr. Jordi Jordan presenta els diferents membres que componen el Consell Assessor.

Carme Clemente Martínez és doctora en Conservació i Restauració de Béns Mobles per la Universitat Politècnica de València, i actualment directora de la Unitat de Conservació i Restauració de la Diputació de Tarragona a Tortosa.

Albert Curto Homedes és historiador, autor de nombroses publicacions i impulsor de diversos projectes expositius d'història local. Va ser director del Museu-Arxiu de Tortosa des del 1992 fins al 1997, moment en el que les dues institucions van començar a funcionar per separat, i va passar a ser el director en exclusiva de l'Arxiu Comarcal del Baix Ebre.

Rosa Curto Miravalls és llicenciada en Belles Arts i professora de secundària i batxillerat artístic a l'IES Dertosa. Compagina la seva activitat docent amb els seus projectes personals de pintura i fotografia

Antoni López Dauí és arquitecte, autor de diverses publicacions sobre el patrimoni arquitectònic

ebrenc, i responsable de l'arxiu històric de la demarcació de l'Ebre del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya.

Núria Gil Duran és doctora en història de l'art per la URV i professora de Didàctica de les Ciències Socials de la URV, i co-comissària del projecte Museològic d'ampliació del Museu de Tortosa.

Sra. Pilar Lanau Franch, artista visual i gestora cultural amb una trajectòria professional vinculada a l'àmbit expositiu i a la docència. Actualment directora de l'Escola d'Art i Cultura de la Diputació de Tarragona a Tortosa.

Sra. Carme Maigí Canalda és llicenciada en Filologia catalana per la URV. Amb més de trenta anys de dedicació a la docència que ha combinat amb la traducció i correcció d'assajos de temàtica política i històrica, és coordinadora de DEMD-Ebre i el seu projecte educatiu Portes de la memòria. Forma part del Consell assessor científic i pedagògic del Comebe.

Sr. Joan Martínez Tomás és llicenciat en història per la Universitat de Barcelona, ha dirigit diverses excavacions arqueològiques al territori, i és arqueòleg dels Serveis Territorials de Cultura a les Terres de l'Ebre de la Generalitat de Catalunya.

Sr. Jordi Mulet Baubí és graduat en Història per la UB. Professor de secundària i tutor del Grau en Geografia i Història de l'UNED-Tortosa. Actualment és President d'Amics dels Castells i Nucli Antic de Tortosa

Sr. Joan Hilari Muñoz Sebastià és historiador, autor de nombroses publicacions sobre el patrimoni històric artístic de les Terres de l'Ebre, i docent de secundària a l'IES Dertosa

Sra. Anna Sospedra Rodríguez és graduada en Història per la Universitat Rovira i Virgili i Màster en Història Contemporània i Món Actual de la Universitat de Barcelona. Actualment exerceix coma docent de secundària.

Segon Presentació del Pla d'actuacions del Museu de Tortosa per al 2025

El Sr. Jordi Jordan exposa els principals reptes que té plantejats el Museu de Tortosa per al 2025. Un dels principals reptes és articular una estratègia de comunicació i màrqueting que faci d'altaveu de tota l'activitat i el treball de fons generat des del museu. El segon repte és avançar en la planificació estratègica en relació a aquest equipament. I finalment, anuncia que es convocarà la plaça de direcció del Museu de Tortosa.

A continuació, la Sra. Mar Lleixà reforça l'exposició dels reptes del museu per al 2025. Informa, d'una banda, que s'ha contractat una persona, a través d'un Pla d'Ocupació d'un any de durada, que desenvoluparà el pla de comunicació, i impulsarà diferents campanyes específiques. Per altra banda, anuncia que s'encarregarà, amb el finançament parcial d'una subvenció del servei de museus de la Generalitat de Catalunya, un Pla estratègic del Museu de Tortosa, que implicarà un procés participatiu que tindrà com a objectiu perfilar de forma col·laborativa les principals línies estratègiques del museu en un mitjà termini.

Finalment, la Sra. Mar Lleixà explica que en la convocatòria de la plaça de direcció es seguiran les recomanacions del Codi de Bones Pràctiques per a la convocatòria de concursos de direcció de museus i centres d'art, que s'ha impulsat conjuntament des de l'Associació de Professionals de la Museologia i l'Associació Catalana de Crítics d'Art. Es considera que ha de ser un concurs públic sota els principis de mèrit, capacitat, publicitat, igualtat, transparència i lliure concurrència. Es recomana que els concursos de direcció estableixin un encàrrec per un període de quatre o cinc anys, prorrogables. Un dels requisits d'accés és la presentació i defensa d'un projecte relacionat amb el museu. En aquest

sentit és clau comptar amb un pla estratègic definit i públic abans de la convocatòria, a partir del qual es reculli i interpreti cap a on vol la ciutadania que el museu es dirigeixi, i que siguin les diferents candidatures a la direcció les que presentin una proposta concreta d'implantació.

A continuació, intervé la Sra. Eva Castellanos, directora en funcions del Museu de Tortosa i presenta el Pla d'Actuacions del Museu de Tortosa per al 2025 (veure document adjunt). Inicia l'exposició amb una presentació les principals dades relacionades amb el funcionament del museu. Presenta una classificació del Museu de Tortosa com a museu petit en relació als museus registrats de Catalunya, en base a l'anàlisi de tres paràmetres (pressupost, plantilla i visitants/any), publicats al Pla de Museus 2030 de la Generalitat de Catalunya. Tot seguit, detalla les actuacions que s'estan portant a terme al 2024, entre les quals destaca l'ampliació de la superfície de l'exposició permanent, amb un nou pavelló dedicat als tres principals artistes tortosins de finals del segle XIX i principis del segle XX. En relació a aquest projecte s'informa sobre la problemàtica fins ara existent amb el sistema de climatització del museu, que està a punt de resoldre's en breu.

El Sr. Jordi Jordan puntualitza que l'Ajuntament de Tortosa ha aconseguit els recursos necessaris per a solventar les deficiències del sistema de climatització i afirma que en cap cas s'ha volgut retardar la inauguració de l'ampliació de la sala per motius polítics, sinó que era necessari resoldre aquests temes tècnics abans de poder acollir les obres cedides pel Museu Nacional d'Art de Catalunya per aquesta mostra.

La Sra. Eva Castellanos finalitza la seva intervenció explicant els diferents projectes previstos per al 2025.

Tercer Torn obert de paraules

El Sr. Jordi Jordana convida als diferents membres del Consell Assessor a fer les seves aportacions.

Inicia el torn obert de paraules el Sr. Albert Curto, que considera que el Museu de Tortosa hauria de tenir una entitat jurídica pròpia, amb un pressupost específic, i amb una autonomia suficient per poder impulsar els diferents projectes. A la vegada, és del parer que el museu no ha d'estar tancat en ell mateix. En aquest sentit, una de les seves funcions hauria de ser posar en valor el patrimoni de segon o tercer ordre que encara es conserva a l'espai públic de la ciutat, com són les manises de les riudes, que algunes han anat desapareixent dels carrers on estaven encastades. Continua expressant que caldria que el museu tingués una línia d'investigació pròpia i una política de col·leccions definida, amb partida anual per adquisicions. Finalment, assenyalava que el museu ha de col·laborar amb diferents agents com l'Escola d'Art i Cultura de la Diputació de Tarragona a Tortosa, i el mateix Arxiu Comarcal del Baix Ebre.

Tot seguit, la Sra. Pilar Lanau felicita el personal tècnic del museu pels esforços que han fet, especialment per com s'han falcat els projectes i s'ha aconseguit diverses fonts de finançament. Considera que fa falta reforçar el personal. No és suficient comptar amb un 25% de la dedicació d'una administrativa, ni tampoc és suficient comptar amb plans d'ocupació, que tenen una durada limitada. A part de la convocatòria de la plaça de direcció, fa falta més equip estructural. Apunta que hi ha projectes que es poden externalitzar, com l'elaboració de l'inventari d'elements patrimonials, que comentava Albert Curto en l'anterior intervenció. Opina que resulta imprescindible definir la política de col·leccions del museu.

El Sr. Jordi Jordan explica que la situació en la que es troba l'ajuntament en relació als recursos humans és molt precària, hi ha moltes mancances, no només al departament de cultura. Per aquest motiu s'haurà d'anar avançant i introduint millores en diferents fases.

El Sr. Jordi Mulet coincideix amb la idea que s'ha de reforçar la comunicació. Explica que quan va fer pràctiques al Museu de Tortosa va adonar-se'n que hi havia molt d'interès i que la quantitat de visitants era considerable. Apunta que s'haurien d'ampliar els horaris d'obertura a l'estiu.

El Sr. Antoni López informa que el govern de la Generalitat de Catalunya ha obert un procés participatiu per a l'elaboració de la Llei del patrimoni cultural, i tot just aquesta tarda s'ha portat a terme una sessió territorial. Comenta que s'ha d'aprofitar la singularitat de l'edifici. Proposa establir algun tipus de vincle o sinergia amb el Matadero de Madrid. En definitiva, proposa impulsar la recerca sobre la història de l'edifici i explotar la singularitat arquitectònica del recinte modernista de l'antic escorxador.

La Sra. Pilar Lanau considera que quan es va rehabilitar l'edifici es va domesticar excessivament. No es va mantenir l'esperit del lloc. En aquest sentit, recorda que l'exposició que hi va portar a terme Leonardo Escoda fa 20 anys si que va respectar l'ànima de l'edifici. Suggereix que en els pavellons que encara estan pendents de rehabilitar es procuri actuar respectant aquesta essència.

El Sr. Joan Martínez reivindica la necessitat que l'Ajuntament de Tortosa tingui un arqueòleg en plantilla. Cal que aquesta figura vetlli també per la conservació i posada en valor del patrimoni de les pedanies. Urbanisme, turisme i cultura han de treballar coordinadament. L'arqueòleg municipal ha de tramitar les subvencions del servei d'arqueologia de la Generalitat. Finalment, posa el focus en la necessitat d'un espai d'emmagatzematge digne per als materials arqueològics, apuntant la possibilitat que es pogués comptar a mig termini amb el pavelló que actualment està cedit a la Colla Jove de Dolçainers, als quals se'ls hi podria oferir una ubicació a l'espai Joan Moreira. D'aquesta manera els materials serien més fàcilment accessibles per als investigadors. A la vegada, considera que caldria tenir una restauradora que vetllés per la conservació preventiva dels materials.

Un altre tema en relació al qual el Sr. Joan Martínez es mostra preocupat és pel patrimoni de Fullola i altres casos semblants. Patrimoni d'aquesta singularitat que es troba en mans de particulars necessita assessorament. En aquest sentit s'ofereix i suggereix tenir com a referents altres iniciatives, com és el cas del Parc Natural de Sebes a Flix, que liderat per Martí Boada va arribar a tenir un equip de 14-15 persones treballant. Si el museu té una bona direcció pot aconseguir recursos humans.

La Sra. Mar Lleixà intervé per fer un aclariment en relació a l'espai Joan Moreria, explicant que presenta problemes de seguretat i encara està pendent d'equipar. La part de dalt està tota pendent d'obrar. Quan estigui el nou espai adequat s'hi podrà reubicar la Colla Jove. També es mostra d'acord en conservar l'esperit del lloc i conservar les manises blanques i les argolles que encara es conserven el pavelló, que actualment acull el magatzem d'arqueologia.

El Sr. Hilari Muñoz assenyala que una de les mancances a Tortosa és que no hi ha cap jaciment vinculat a una universitat o centre d'investigació. S'hauria de buscar una sinergia i excavar l'espai entre la Plaça Sant Jaume i la Suda, un espai amb molt de potencial. Considera que no es pot funcionar només a base d'intervencions arqueològiques d'urgència, s'ha de planificar. Reitera la necessitat de comptar amb la figura d'un arqueòleg municipal. D'altra banda, Cota Zero no està explotat, es podria continuar excavant amb un conveni amb l'ICAC. Finalment, felicita l'ajuntament per la iniciativa, que es va encetar el mes de maig passat, amb motiu del Dia Internacional dels Museus, d'obrir totes les portes del recinte.

En resposta a la proposta del Sr. Hilari Muñoz de continuar excavant a Cota Zero, el Sr. Joan Martínez comenta que, tot i que és veritat que encara no s'ha arribat a nivells imperials, s'ha d'esperar a que s'amortitzi la inversió en musealitzar el jaciment, ja que per portar a terme les intervencions arqueològiques quedaria afectada la museografia.

La Sra. Carme Maigí valora molt positivament tots els projectes impulsats pel museu, així com l'expertesa de tots els presents i anima al museu a implicar-se en la recerca i la divulgació de la memòria democràtica de la ciutat.

En relació a aquest tema, la Sra. Mar Lleixà exposa que al 2025 la ciutat acollirà l'exposició itinerant del COMEBE *Invisibles però decisives. Dones a la Guerra Civil i la Batalla de l'Ebre*. També comenta que a partir de la recerca de Joan Baptista Beltran es localitzaran les cases natal dels diferents deportats

tortosins als camps de concentració i extermini nazis, i així poder-hi ubicar les Stoppersteine, que es preveu que arribin el 2026.

El president planteja una reflexió sobre el nom del museu i la necessitat de reivindicar la seva vocació territorial.

La Sra. Pilar Lanau proposa reformular el nom i considerar l'ús d'un acrònim.

La Sra. Eva Castellanos considera necessari treballar en la definició de la visió i la missió del museu com a part del desenvolupament del pla estratègic, i a partir d'aquí reformular el nom i articular un pla de màrqueting.

Finalment, abans de donar per tancada la sessió, la Sra. Mar Lleixà proposa que la propera sessió es convoqui al gener o com a molt tard al febrer de 2025.

I no havent-hi més assumptes a tractar, la presidència aixeca la sessió, quan són les 21.00 h del 23 d'octubre de 2024.

La secretària

La presidenta

Eva Castellanos Maduell

Mar Lleixà Fortuño